

KVENRÉTTINDAFÉLAG ÍSLANDS

stofnað 27. janúar 1907.
Hallveigarstöðum.
Túngötu 14, 101 Reykjavík • Sími 551 8156
Netfang: krfi@krfi.is • Vefslóð: www.krfi.is

Alþingi
Erindi nr. P 133/1622
komudagur 22.3.2007

Nefndasvið Alþingis
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík, 12. mars 2007

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um fórnarlambavernd; þskj. 39, 39. mál; um breytingu á almennum hegningarlögum nr. 19/1940/, breytingu á lögum um útlendinga nr. 96/2002 og lögum um atvinnuréttindi útlendinga nr. 97/2002.

Eftirfarandi er umsögn stjórnar Kvenréttindafélags Íslands vegna ofangreinds frumvarps.

Stjórn Kvenréttindafélags Íslands styður frumvarp þetta að öllu leyti og telur það fela í sér mikla réttarbót fyrir konur sem eru í áhættuhópi og þurfa aukna réttarvernd. Frumvarpið tekur mið af ákvæðum Palermo-viðaukans um fórnarlambavernd auk þess sem lagt er til að ákvæði a-liðar 227. gr. hegningarlaganna verði samræmt að skilgreiningu viðaukans á mansali, en hún er víðtækari en nógildandi ákvæði 227. gr. almennra hegningarlaga. Að mati stjórnar er þó ekki fullnægjandi að í athugasemdum með framangreindu ákvæði (í frumvarpi sem varð að lögum nr. 40/2003), segi að það beri að skýra í samræmi við Palermo viðaukann, heldur verður að telja brýnt að ákvæðinu verði breytt til samræmis við framangreinda skilgreiningu viðaukans. Bent skal á að í b-lið skilgreiningarinnar segir að samþykki viðkomandi skipti ekki máli sé einhverjum þeirra aðferða beitt sem taldar eru upp í a-lið. Þetta ákvæði er í raun eitt það mikilvægasta í Palermo viðaukanum, því það hefur sýnt sig að yfirvöld ýmissa ríkja, ekki síst þeirra sem lögleitt hafa vændi, leitast við í baráttunni gegn mansali, að tala um „forced prostitution“ og „voluntary prostitution“, þegar það skiptir í raun engu máli ef um var að ræða hagnýtingu á aðstæðum einstaklingsins.

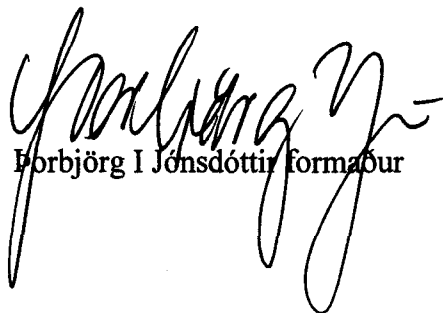
Stjórn Kvenréttindafélags Íslands fagnar tillögum frumvarpsins um fórnarlambavernd, enda afar brýnt að vernda og aðstoða fórnarlömb mansals enda er hún nauðsynlegt til að unnt sé að vinna bug slíku athæfi. Þá er bent á að skv. 6. gr. Palermo viðaukans skulu þar segir m.a. að stjórnvöld skuli vinna í samvinnu við frjáls félagasamtök og aðrar viðeigandi stofnanir og einkaaðila til þess að tryggja fórnarlömbum mansals ráðgjöf og upplýsingar, um réttarstöðu þeirra sérstaklega, og á tungumáli sem einstaklingurinn skilji. Þannig er nauðsynlegt að ríkisvaldið styrki félagasamtök og stofnanir hér á landi sem til greina koma til aðstoðar fyrir fórnarlömb mansals, en að mati stjórnar Kvenréttindafélags Íslands þá hafa félagasamtök einkum unnið vel að þeim málum hér á landi, .s.s Stígamót.

Þá er á það bent að skv. lögum og reglum um dvalar- og búsetuleyfi er að finna mörg skilyrði sem fórnarlömbum mansals gæti reynst ómögulegt að uppfylla þegar þau reyna að sleppa úr þeim aðstæðum sem þau hafa verið sett í og leita aðstoðar í

dvalarlandinu. Til að aðstoð og vernd gagnvart fórnarlömbum mansals verði raunveruleg þá mega dvalar- og atvinnuleyfi fyrir fórnarlamb mansals ekki vera háð takmörkunum. S.s. að umsækjandi óbundins atvinnuleyfis og búsetuleyfis hafi átt lögheimili og dvalið samfellt á Íslandi í þrjú ár eins og er almennt skilyrði í núgildandi lögum. Einnig þyrfti að kveða skýrt á um að þeir sem þiggja fórnarlambavernd megi sækja um búsetuleyfi þegar verndinni lýkur eftir 18 mánuði, en að öðrum kosti er sú vernd sem fórnarlömbum mansals yrði boðin upp á ekki nægileg. Þau verða að geta treyst því að aðstæður þeirra séu tryggðar til frambúðar en ekki aðeins tímabundið. Loks skal á það bent að það er skilyrði útgáfu búsetuleyfis að umsækjandi hafi ekki notið fjárhagsaðstoðar samkvæmt lögum um félagsþjónustu sveitarfélaga. Frá skilyrði þessu má þó víkja ef ríkar sanngirnisástæður mæla með því og ætti það að vera í öllum tilvikum þegar um mansal er að ræða.

Að lokum er bent á að framlagning sakavottorðs er ófrávíkjanlegt skilyrði fyrir veitingu dvalarleyfis til ríkisborgara landa utan EES. Ekki er ólíklegt að einhverjir þeirra einstaklinga sem njóta vilja fórnarlamba- og vitnaverndar hafi gerst sekir um refsivert athæfi, hafi ekki hreint sakavottorð, enda er tilgangur mansals oftast en ekki að ná einstaklingum til að neyða þá til að vinna við ólöglega starfsemi, s.s. vændi. Þannig eru fórnarlömb mansals oft send frá einu landi til að annars og gætu vel verið með refsiverð brot á sinni sakaskrá við komuna hingað til lands sem stöfuðu frá athæfi sem þau hefðu verið þvinguð til eftir mansal til annars lands. Dæmi eru um að fórnarlömb mansals hafi m.a. verið notuð sem svokölluð „burðardýr” til að flytja fikniefni og annan ólöglegan varning á milli landa. Vart þarf að minna á aðstæður fórnarlamba mansals, úrræðaleyfi þeirra og ósjálfræði sem og þær aðferðir sem þeir sem stunda mansal beita.

Virðingarfyllst,
f.h. Kvenréttindafélags Íslands

Þorbjörg I Jónsdóttir formaður